

ÅRSREDOVISNING JUSTITIEKANSLERN 2016

Dnr 352-17-1.1.2

Innehåll

JUSTITIEKANSLERN 303:e VERKSAMHETSÅR	3
RESULTATREDOVISNING	5
1. Verksamhetsöversikt.....	5
2. Återrapporteringskrav och uppdrag m.m.	8
3. Tillsyn	12
4. Skadestånd inklusive rättegångar	14
5. Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar.....	20
6. Rättshjälp inklusive rättegångar.....	22
7. Övriga rättegångar.....	23
8. Övriga ärendeslag.....	24
9. Tabellbilaga.....	26
FINANSIELLA DOKUMENT	29
Resultaträkning	30
Balansräkning.....	31
Anslagsredovisning	32
Tilläggsupplysningar och noter.....	33
Sammanställning över väsentliga uppgifter.....	40
Underskrift	41

Sändlista (i pdf-format)

Justitiedepartementet	justitiedepartementet.registrator@regeringskansliet.se
Finansdepartementet	fi.arsredovisning@regeringskansliet.se
Arbetsgivarverket	registrator@arbetsgivarverket.se
Ekonomistyrningsverket	registrator@esv.se
Riksdagens utredningstjänst	petita@riksdagen.se
Riksrevisionen	arsredovisning@riksrevisionen.se
Statskontoret	registrator@statskontoret.se

JUSTITIEKANSLERNS 303:e VERKSAMHETSÅR

Justitiekanslerns 303:e verksamhetsår sammanföll med högtidlighållandet av den svenska tryckfrihetsförordningens 250-årsjubileum. Även om tryck- och yttrandefrihetsärenden utgör endast några få procent av samtliga ärenden som myndigheten har att hantera så är Justitiekanslerns roll som exklusiv åklagare i tryck- och yttrandefrihetsmål en central och mycket viktig del av uppdraget. Att vi alltjämt har en ordning med en särskild åklagarfunktion för dessa mål förklaras av den stora vikt som vi i Sverige tillmäter det fria ordet. Men det fria ordet kan aldrig tas för givet och under det gångna året har jag och mina medarbetare i olika sammanhang deltagit i seminarier och diskussioner för att tillsammans med bl.a. journalister och politiker tala om de hot som vi idag ser och om hur vi gemensamt på bästa sätt ska värna vår yttrande- och tryckfrihet.

I mars beslutade regeringen den ändring i myndighetens instruktion som vi länge önskat få till stånd. Justitiekanslern är en myndighet som ska kännetecknas av högsta kvalitet och av enhetlighet i beslutsfattandet. Det innebar länge att i princip alla beslut fattades av justitiekanslern personligen. Idag är detta en orimlighet med tanke på att flera tusen ärenden avgörs här varje år. Sedan ett antal år har det varit möjligt att delegera viss del av uppgiften att fatta beslut till myndighetens byråchefer. Den möjlighet justitiekanslern nu fått att även kunna delegera beslutsfattandet i vissa ärenden till myndighetens föredragande gör det möjligt att omfördela resurser för att ännu bättre kunna kvalitetssäkra svåra och komplicerade ärenden.

Justitiekanslerns tillsynsuppdrag innebär bl.a. att vi yttrar oss om andra myndigheters ärendehantering och då inte minst när det gäller frågan huruvida beslut som berör enskilda meddelas inom rimlig tid. Mot den bakgrunden är frågan om myndighetens egna handläggningstider givetvis viktig och vi har därför under en följd av år arbetat för att korta handläggningstiderna. Det är tillfredsställande att kunna konstatera att under det gångna året har de uppsatta tidsmålen med ytterst få undantag uppfyllts beträffande alla typer av ärenden. Det ska särskilt framhållas att så gott som samtliga enskilda sökande som begärde ersättning efter att ha varit frihetsberövade fick beslut i sitt ärende inom fyra månader.

Arbetet här är i högsta grad ett teamwork och för att fullgöra uppdraget med de höga krav som måste ställas på Justitiekanslerns verksamhet krävs det kloka och skickliga medarbetare. Att vi lyckas anställa sådana medarbetare är mycket glädjande. Justitiekanslern har liksom tidigare under det gångna året erbjudit medarbetarna att delta i extern utbildning men har också anordnat internutbildning under ledning av inbjudna föreläsare eller egna experter.

Utöver ärendehantering har jag själv och flera av mina medarbetare under året i en mängd olika sammanhang hållit anföranden och deltagit i seminarier och möten med anknytning till olika delar av Justitiekanslerns verksamhet. I april gjorde alla anställda på myndigheten en studieresa där vi i Haag bl.a. besökte den internationella brottmålsdomstolen, ICC, och den europeiska byrån för rättsligt samarbete, Eurojust. Justitiekanslern har valt att inte finnas på sociala medier och prioriterar istället att delta i debatt och diskussioner vid personliga möten. Myndigheten har också tagit emot många gäster som varit intresserade av att få veta mera om

vår verksamhet. Bland årets besökare fanns bl.a. utländska journalister och ombudsmannen från Bahrain men också riksdagens konstitutionsutskott och elever från universitet och gymnasieskolor.

Under senare delen av hösten stod det klart att myndigheten genom Budgetpropositionen för 2017 skulle få en ramhöjning av anslaget med 7 mnkr. Detta för att möjliggöra en utökad extraordinär tillsyn främst ifråga om polisen, säkerhetspolisen och kriminalvården. Diskussionen om formerna för hur ett sådant tillsynsuppdrag bäst ska bedrivas och organiseras inleddes i samband med verksamhetsplaneringsdagar i oktober. Att fortsätta det arbetet kommer att bli en av de viktigaste uppgifterna för Justitiekanslern under det kommande året.

Anna Skarhed

RESULTATREDOVISNING

1 VERKSAMHETSÖVERSIKT

1.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Justitiekanslern har fem huvuduppgifter; att utöva en extraordinär tillsyn över den offentliga förvaltningen, att reglera skador för vilka staten ansvarar i förhållande till enskilda, att företräda staten i rättegångar, att vara exklusiv åklagare i mål om tryck- och yttrandefrihetsbrott samt att fungera som regeringens juridiska rådgivare.

Vid sidan av dessa huvuduppgifter utövar Justitiekanslern tillsyn över domstolar-
nas och myndigheters beslut i frågor om rättshjälp och över Sveriges advokatsam-
funds disciplinverksamhet samt när det gäller tillämpningen av viss lagstiftning
som särskilt påverkar enskildas integritet. Justitiekanslern utövar också i särskilda
fall statens arbetsgivarfunktion.

I detta avsnitt lämnas en översikt av Justitiekanslerns verksamhet under 2016. I
det följande avsnittet redovisas och kommenteras de återrapporteringskrav och
uppgifter som myndigheten erhöll i regleringsbrevet för budgetåret 2016. Därefter
följer en närmare beskrivning av verksamheten under rubrikerna Tillsyn, Skade-
stånd inklusive rättegångar, Tryck- och yttrandefrihet inklusive rättegångar, Rätts-
hjälp inklusive rättegångar, Övriga rättegångar och Övriga ärendeslag.

1.2 JUSTITIEKANSLERN 2016 – EN ÖVERSIKT

Statistik

Antalet inkomna, avgjorda och balanserade ärenden 2016 fördelat på olika ärende-
typer redovisas i **tabell 1** i tabellbilagan. Av **tabell 2** framgår under vilka år de
ärenden som balanserats till 2017 har kommit in. **Tabell 3** visar Justitiekanslerns
uppfyllelse av verksamhetsmålen per den 31 december 2016 enligt myndighetens
verksamhetsplan för 2016.

Ärendehandläggning

År 2016 inregistrerades 7 933 ärenden vilket var drygt 100 ärenden fler än året
dessförinnan. Nedbrutet på olika ärendeslag var det skadeståndsanspråk med hän-
visning till skadeståndslagen och europarätten samt rättshjälpsärenden som ökade
med ca 500 respektive 100 ärenden medan tillsynsärenden och yttrandefrihets-
ärenden minskade något. Antalet inkomna anspråk enligt frihetsberövandelagen
låg kvar på samma nivå. Under året avgjordes 7 263 ärenden att jämföra med
8 436 ärenden 2015. Minskningen hänförde sig främst till avgjorda skadestånds-
ärenden, vilket förklaras av den särskilda insats som gjordes 2015 för att arbeta
ner balanserna.

För första gången på flera år ökade därmed antalet balanserade ärenden vid årets
utgång. Medan den utgående balansen 2015 uppgick till 961 ärenden var den vid
2016 års utgång 1 631 ärenden. Ökningen kan i allt väsentligt hänföras till 570

ärenden som inkom i oktober och som avser anspråk på ersättning med anledning av de ID-kontroller vid resor till Sverige från Danmark som infördes i januari 2016 samt 48 ärenden som avser anspråk på ersättning för mervärdesskatt som tagits ut på posttjänster.

Även om den utgående balansen alltså ökade så uppnådde myndigheten i allt väsentligt de mål för handläggningstider beträffande olika typer av ärenden som hade satts upp i verksamhetsplanen för 2016, jfr tabell 3.

Tillsyn och skadereglering är de ärendeslag som dominerar verksamheten på myndigheten. Tillsynsärenden aktualiseras i de flesta fall genom klagomål från enskilda. Endast ett fåtal av dessa föranleder en närmare granskning.

En viktig del av tillsynen är den årliga granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar och inspektionsverksamheten. 2016 års granskning av ärendeförteckningar föranledde ett antal påpekanden och kommentarer. Under året genomfördes fyra inspektioner.

Justitiekanslerns egen skadereglering och de rättegångar som den genererar är den del av verksamheten som tar mest resurser i anspråk. Nästan hälften av antalet inkomna ärenden under året avsåg anspråk på skadestånd mot staten. Även skaderegleringsärenden har dock ofta tillsynsaspekter. I skaderegleringsärenden kan t.ex. frågor som gäller rutiner och ärendehantering hos myndigheterna uppmärksammas som det kan finnas skäl att utreda närmare också från ett tillsynsperspektiv.

Antalet inkomna anspråk på ersättning enligt lagen (1998:714) om ersättning vid frihetsberövanden och andra tvångsåtgärder (frihetsberövandelagen) har de senaste åren legat på drygt 1 900 per år. Ersättningsanspråken bifölls helt eller delvis i närmare 90 procent av de under året avgjorda ärendena vilket är samma nivå som tidigare år.

Under 2016 inleddes 13 förundersökningar på det tryck- och yttrandefrihetsrättsliga området och fem åtal väcktes. Vid årets utgång pågick nio rättegångar i tryckfrihetsmål.

Under året avgjordes liksom förra året drygt 2 700 ärenden inom ramen för tillsynen över myndigheters och domstolars beslut i frågor om rättshjälp, vilket är en ökning med ca 300 jämfört med de två åren dessförinnan. Justitiekanslern överklagade under året 45 beslut.

Justitiekanslerns bevakning av advokatsamfundets disciplinära verksamhet föranledde inte någon vidare åtgärd under året.

Justitiekanslern fick inte något nytt särskilt uppdrag av regeringen under 2016. Däremot är Justitiekanslern en remissinstans som anlitas flitigt av Regeringskansliet. Under året besvarades 121 remisser.

Justitiekanslern har under 2016 företrätt Sverige vid två möten i London beträffande de internationella oljeskadefonderna.

Utveckling av organisation och arbetsformer

Arbetet med att utveckla arbetsformer och rutiner har fortsatt under året. Det övergripande syftet är att skapa ett ännu bättre arbetsklimat samt att ytterligare effektivisera och kvalitetssäkra verksamheten. Resultatet av årets arbetsmiljöenkät och det som framkom på verksamhetsplaneringsdagar i oktober visar att detta arbete ger önskat resultat.

Regeringen beslutade den 17 mars 2016, efter förslag från Justitiekanslern, ändringar i myndighetens instruktion. Ändringarna innebär bl.a. att beslutanderätten under vissa förutsättningar kan delegeras till föredragande på myndigheten.

Under mars månad lanserade Justitiekanslern en ny hemsida.

Genom Budgetpropositionen för 2017 har Justitiekanslern fått en ramhöjning av anslaget med 7 mnkr. Det övergripande syftet med dessa medel är att ge Justitiekanslern möjlighet att utöka sin extraordinära tillsyn främst ifråga om polisen, säkerhetspolisen och kriminalvården. Sedan hösten 2016 pågår ett arbete inom myndigheten med att ta fram former för hur detta tillsynsuppdrag bäst ska bedrivas och hur det ska organiseras. Frågan behandlas också vid kontakter med berörda myndigheter.

Arbetet med utveckling och effektivisering fortsätter.

2 ÅTERRAPPORTERINGSKRAV OCH UPPDRAG M.M.

2.1 ÅTERRAPPORTERINGSKRAV

Effektivitet och kvalitet i verksamheten

Justitiekanslern är en liten myndighet med ett omfattande uppdrag. Arbetsbördan är stor och bestäms i huvudsak av det inflöde till myndigheten som inte går att påverka. Hanteringen av återkommande s.k. massärenden och ett stort antal rättgångar utgör en särskild utmaning.

Under 2013 initierades ett arbete med att se över organisation, arbetsformer och rutiner; ett arbete som fortfarande pågår. Arbetsbördan på myndigheten och medarbetarnas kompetens motiverade att frågan om delegation av beslutanderätt behövde övervägas ytterligare.

Justitiekanslern gav under sommaren 2015 in en promemoria med förslag till ändringar i myndighetens instruktion. Det övergripande syftet med förslagen var att massärenden och ärenden av mer rutinartat slag därmed skulle kunna hanteras på ett ännu effektivare sätt.

Den 17 mars 2016 beslutade regeringen föreslagna ändringar i myndighetens instruktion.

Ändringarna innebär att

- enklare ärenden kan avgöras utan föregående föredragning,
- beslutanderätten i enklare ärenden kan delegeras till en erfaren tjänsteman,
- justitiekanslern för viss tid får anställa den som varit byråchef hos Justitiekanslern samt att
- byråcheferna får ges delegation att avgöra ärenden som annars justitiekanslern ska avgöra, dock inte ärenden som är av principiell natur eller annars av större vikt eller som av någon anledning bör avgöras av justitiekanslern.

Instruktionsändringen föranledde ändringar i arbetsordningen.

Justitiekanslern beslutade om delegation av beslutanderätten i vissa typer av ärenden till föredragande på myndigheten. Det gäller tillsynsärenden där det är uppenbart att någon åtgärd inte är påkallad eller där den enskilde återkommer utan att tillföra något nytt efter det att Justitiekanslern har fattat ett beslut. Detta innebär att skrivelser med oklara yrkanden eller motsvarande samt inkommande s.k. tillskrivelser som inte tillför något nytt i ärendet kan avslutas snabbare och enklare än tidigare. Nästan samtliga som arbetar som föredragande på myndigheten är erfarna jurister med erfarenhet från domstol och därmed av frågor om rättshjälp. Det har därför bedömts vara lämpligt att också delegera möjligheten att besluta i rättshjälpsärenden till dessa föredragande. Vidare har föredragandena delegation att, sedan justitiekanslern lagt fast myndighetens bedömning i ett eller flera ärenden, fatta beslut i massärenden.

En grundläggande förutsättning för att en föredragande ska få delegation att fatta beslut är att vederbörande har varit anställd som föredragande under ett år. En ytterligare förutsättning är att det i det enskilda ärendet inte finns några tveksamheter om utgången. I tveksamma fall föredras ärendet för en byråchef och om så påkallas för justitiekanslern.

Reformen har fallit mycket väl ut. Den har gjort det möjligt för justitiekanslern och byråcheferna att ägna mer tid åt komplicerade ärenden som förutsätter mera ingående överväganden.

Arbetsformer och handlägningsrutiner ses kontinuerligt över, bl.a. genom upprättande och uppdatering av handlägningspromemorior och beslutsmallar. Målen för verksamheten har setts över och tydliggjorts i senare års verksamhetsplaner.

Genom det arbete som bedrivits under senare år och den möjlighet till delegation som instruktionsändringen möjliggjort har arbetet ytterligare kunnat effektiviseras. Den uppföljning som skett har inte givit någon indikation på att kvaliteten i handläggningen har eftersatts.

Med tanke på det stora antal beslut som fattas på myndigheten är det ytterst få enskilda som väljer att väcka talan i domstol med anledning av de beslut som fattas i skaderegleringsärenden. När ärenden går till domstol vinner Justitiekanslern oftast bifall till sin inställning i målen. Detta får ses som ett bevis på att beslutsfattandet håller hög kvalitet.

Genom att alla anställda på myndigheten har deltagit i utvecklingsarbetet och gemensamt enats om verksamhetsmålen så har de förändringar som genomförts inte bara accepterats av medarbetarna utan även skapat ökad entusiasm och ett engagemang för genomförandet av myndighetens uppdrag.

Under senare år har det vid flera tillfällen kommit in ett stort antal likartade ärenden som gäller i princip samma frågeställning. Som exempel kan nämnas att det 2014 kom in ca 3 000 ärenden som gällde den s.k. uppgiftssamlingen Kringresande samt ca 350 anmälningar om webbplatsen www.lexbase.se. Under 2015 kom det in ca 70 ärenden till följd av Högsta domstolens och Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden om dubbelbestraffning (principen om ne bis in idem). Under hösten 2016 kom det in 570 ersättningsanspråk med anledning av de ID-kontroller som infördes i januari 2016 vid inresa från Danmark till Sverige samt 48 ärenden avseende ersättning för mervärdesskatt på posttjänster.

Allt tyder på att inflödet av denna typ av massärenden kommer att fortsätta. Den grundläggande frågeställningen i dessa ärenden är på ett övergripande plan likartad. Det har emellertid visat sig att varje enskilt ärende trots detta kräver en individuell och mer eller mindre ingående prövning. Att hantera massärenden kräver också särskilda insatser ifråga om hur arbetet ska organiseras när det gäller beredning, beslutsfattande och expediering.

En annan ärendetyp som kräver särskilda insatser är de rättegångar där Justitiekanslern företräder staten. Med de begränsade resurser som Justitiekanslern förfogar över ställer även rättegångarna särskilda krav på planering och organisation.

Någon beräkning av styckkostnaden per ärende fördelat per ärendetyp finns inte och framstår inte som meningsfull. Justitiekanslern är undantagen från kravet i 3 kap. 1§ andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Intern styrning och kontroll

I myndighetens verksamhetsplan finns inskrivet hur verksamheten och ärendehanteringens ska följas upp. Under året gjordes varje månad en uppföljning av myndighetens ekonomi och av ärendestatistiken. Varje enhet gjorde vid två tillfällen mera genomgripande genomgångar av ärendestocken. Detta för att följa upp verksamheten i förhållande till uppsatta mål och i förekommande fall uppmärksamma behov av särskilda insatser.

Under de verksamhetsplaneringsdagar som hölls i oktober 2016 genomfördes bl.a. en övergripande utvärdering av måluppfyllelsen under årets första nio månader. Detta för att se om det fanns behov av särskilda insatser under resten av året, vilket dock inte var fallet. Under uppföljningen av verksamhetsplaneringsdagarna beslutades också nya verksamhetsmål för 2017.

Kompetensförsörjning

Rekrytering av nya medarbetare sker främst genom annonsering på hemsidan samt via domstolarnas och Regeringskansliets interna kontaktvägar. Justitiekanslern deltar också varje år i det rekryteringsprogram som riktar sig till blivande assessorer vid samtliga överrätter, det s.k. Stockholmspaketet. Att arbeta hos Justitiekanslern är attraktivt och kvalificerade personer söker lediga anställningar här. Det förekommer en hel del underhandsförfrågningar om kommande vakanser och om möjligheten till anställning hos Justitiekanslern.

Många medarbetare är i den ålder när familjebildning sker. Vidare har föredragandena i allmänhet sexårsförordnanden. Yngre jurister nyttjar också möjligheten till tjänstledighet för att pröva andra anställningar. Detta leder till att det ofta med ganska kort varsel uppstår vakanser som ska återbesättas, antingen som vikariat eller med nya tidsbegränsade anställningar. Som en illustration kan situationen vid det senaste årsskiftet beskrivas. Vid årets utgång fanns det totalt 40 anställda. Fyra nyanställda som bl.a. ska ersätta personer som slutat under 2016 tillträder emellertid sina anställningar först under vintern och våren 2017. Fem personer var tjänstlediga varav en återkom omedelbart efter årsskiftet och en slutade på nyåret för att övergå i annan anställning. Under våren kommer två anställda att gå på föräldraleddighet.

Att Justitiekanslern trots denna höga personalrörlighet kan upprätthålla en så hög kvalitet på arbetet beror på att det varit möjligt att rekrytera mycket skickliga och samtidigt erfarna medarbetare som också klarar att snabbt sätta sig in i arbetet.

De fem byråcheferna har samtliga assessorkompetens och därutöver bl.a. erfarenhet av arbete som domare och från Regeringskansliet. Av medarbetarna på den administrativa enheten har flertalet tidigare erfarenhet av arbete vid domstol eller på

andra myndigheter inom rättsväsendet. På myndigheten finns det kontinuerligt tre notaries i tjänst som fullgör de första sex månaderna av sin notariemeritering hos Justitiekanslern.

Antalet årsarbetskrafter uppgick under 2016 till 31. Vid utgången av 2016 var 25 kvinnor och 15 män anställda på myndigheten.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaro (%)	2014	2015	2016
Totalt	1,36	2,58	2,19
Långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro	0	20,36	64,65
Kvinnor	1,75	3,77	3,28
Män	0,65	0,75	0,67

De anställdas totala sjukfrånvaro redovisas i förhållande till den sammanlagda ordinarie arbetstiden. Vidare redovisas långtidssjukfrånvaro (60 kalenderdagar) i förhållande till total sjukfrånvaro och sjukfrånvaro fördelad på kön. Sjukfrånvaro fördelad på ålder redovisas inte med hänsyn till att uppgifterna kan hänföras till enskilda individer, se Ekonomistyrningsverkets allmänna råd till 7 kap. 3 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

2.2 PÅGÅENDE REGERINGSUPPDRAG

Justitiekanslern har sedan 2003 regeringens uppdrag att företräda Sverige i möten inom de internationella oljeskadefonderna (dnr 1983-03-90). Justitiekanslern har under 2016 företrätt Sverige vid två möten i London. Uppdraget redovisas till regeringen genom skriftliga rapporter.

3 TILLSYN

3.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2016	27 (2015 – 34)
Inkomna ärenden 2016	1 077 (2015 – 1 213)
Antal ärenden att handlägga 2016	1 104 (2015 – 1 247)
Avgjorda ärenden 2016	1 065 (2015 – 1 220)
Balans till 2017	39

Av samtliga ärenden som har kommit in under året har tillsynsärendena utgjort 13,6 procent.

Omfattningen av Justitiekanslerns tillsyn framgår av 2 och 3 §§ lagen (1975:1339) om justitiekanslerns tillsyn samt 3 § förordningen (1975:1345) med instruktion för Justitiekanslern.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan angavs följande specifika mål för myndighetens rättsliga tillsyn:

- För klagomål som kan avslutas utan vidare utredningsåtgärder bör ett brevsvaret ha skickats till klaganden inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten.
- För andra ärenden där remittering eller utredning av någon omfattning krävs bör ärendet vara avslutat inom tio månader.
- Tillsynen bör vara särskilt inriktad på frågor som rör grundläggande fri- och rättigheter, rättssäkerhet samt offentlighet och sekretess.
- Granskningen av myndigheternas ärendeförteckningar bör vara avslutad senast den 30 juni.
- Justitiekanslern bör genomföra myndighetsinspektioner under året. Ansvaret för planering och genomförande av inspektioner ligger på respektive enhet. Rapporten från en inspektion bör vara färdigställd inom sex veckor efter det att inspektionen avslutades.

Av de 1 077 tillsynsärenden som inkom under året anhängiggjordes 814 genom anmälan från enskilda, sex genom Justitiekanslerns eget initiativ och ett genom anmälan från en annan myndighet. Övriga ärenden avsåg 217 ärendeförteckningar från myndigheter enligt 29 § myndighetsförordningen (2007:515), fyra inspektioner och 35 protokoll från personalansvarsnämnder.

Av de 1 065 avgjorda tillsynsärendena föranledde nio ärenden kritik i någon form, medan granskning skedde i ytterligare nio anmälningar från enskilda och initiativärenden utan att någon kritik framfördes. Således uttalades kritik i 0,8 procent av samtliga avgjorda tillsynsärenden. I flera av ärendena har den kritik som uttalats avsett långsam handläggning hos olika myndigheter. Kritik har också uttalats med anledning av en myndighets dröjsmål med att lämna ut allmänna handlingar (dnr 1471-16-21), en kommuns beslut att stänga av en lärare från undervisningen enbart eftersom han brukat sin grundlagsskyddade yttrandefrihet (dnr 7507-15-21) och uppgifter som en myndighet publicerat på sin hemsida (dnr 4073-16-21).

617 av anmälningarna från enskilda eller andra myndigheter lades till handlingarna med ett brevsvaret till anmälaren och 178 lades till handlingarna utan någon åtgärd.

Förutom i tillsynsärenden har Justitiekanslern inom ramen för ett stort antal skaderegleringsärenden haft anledning att pröva frågor av renodlad tillsynskaraktär. Justitiekanslern har i tio av dessa ärenden riktat kritik mot olika myndigheter. Även beträffande dessa ärenden har den kritik som uttalats i flera fall avsett långsam handläggning.

Beträffande ärenden som avslutades utan vidare utredning uppnåddes per den 31 december 2016 det uppsatta målet om en månads handläggningstid i samtliga fall utom två. Ifråga om ärenden som föranledde utredning av någon omfattning var per den 31 december 2016 det uppsatta målet om en handläggningstid på högst tio månader uppfyllt i samtliga fall utom ett.

3.2 INSPEKTIONSVERKSAMHET

Justitiekanslern har under 2016 genomfört fyra inspektioner. Dessa skedde vid Växjö tingsrätt, Länsstyrelsen i Kronobergs län, Västmanlands tingsrätt och Kronofogdens kontor i Skövde.

Det allmänna intrycket från inspektionerna var att de inspekterade verksamheterna fungerade väl eller mycket väl. Justitiekanslern gjorde beträffande tre av myndigheterna påpekanden om vissa brister. Mot två av dessa myndigheter uttalade Justitiekanslern kritik (dnr 1690-16-28 och 5353-16-28). Kritiken avsåg framförallt inaktivitet i handläggningen. I inspektionsprotokollen belystes också olika tänkbara förbättringsområden.

I fråga om inspektioner uppnåddes målet att rapporten bör vara färdigställd inom sex veckor beträffande tre av de fyra inspektioner som genomfördes under 2016. En av dessa inspektioner genomfördes i november 2016 och avslutades i januari 2017.

3.3 ÄRENDEFÖRTECKNINGAR

Under året har ärendeförteckningar från 21 länsstyrelser och 180 andra myndigheter granskats. Ärendeförteckningarna föranledde beslut med påpekanden beträffande 20 länsstyrelser. Granskningen av ärendeförteckningar från övriga myndigheter avslutades med att Justitiekanslern gjorde vissa påpekanden i 23 ärenden. Kritik har uttalats i tre ärendeförteckningsärenden. Kritiken har avsett brister i dierieföringen och långsam handläggning.

Samtliga ärendeförteckningsärenden avslutades inom den enligt verksamhetsmålet utsatta tiden.

4 SKADESTÅND INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

4.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2016	833 (2015 – 1 365)
Inkomna ärenden 2016	3 445 (2015 – 3 154)
Antal ärenden att handlägga 2016	4 278 (2015 – 4 519)
Avgjorda ärenden 2016	2 862 (2015 – 3 685)
Balans till 2017	1 416 (varav 64 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har skadeståndsärendena utgjort 43,4 procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens skadereglering:

- Justitiekanslern ska även fortsättningsvis sträva efter att förenkla handläggningen. Handlingar eller muntliga upplysningar kan t.ex. inhämtas mera formlöst varvid dokumentation sker i akten.
- Kvalitetssäkring ska ske genom att ytterligare någon handläggare eller en byråchef vid behov deltar i beredningen av ärendet.
- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga tolv månader.
- När ett ärende har överlämnats hit från en annan myndighet gäller tidsmålen enligt ovan för handläggningstiden här men om den enskilde redan har fått vänta länge på besked ska detta särskilt beaktas.
- För att korta handläggningstiderna ska enkla ärenden kunna avslutas med frångående av turordningsprincipen.
- Ärenden som i huvudsak avser långsam handläggning ska handläggas med förtur.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens ärenden om ersättning enligt frihetsberövandelagen:

- Handläggningstiden för ett ärende bör inte överstiga fyra månader.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättegångar:

- Justitiekanslerns insats som företrädare för staten i rättegång ska kännetecknas av högsta kvalitet i arbetet med förberedelse och utförande av talan. Justitiekanslern ska medverka till att föra målen framåt. Kvalitetssäkring ska ske genom att ytterligare någon handläggare eller en byråchef vid behov deltar i förberedelsen och vid rättegången. Externa ombud ska även fortsättningsvis anlitas endast i undantagsfall.

Av de under 2016 inkomna ärendena avsåg 1 903 anspråk på ersättning enligt frihetsberövandelagen, 1 503 anspråk på ersättning enligt skadestånds- eller personuppgiftslagen m.m., 37 under året anhängiggjorda rättegångar och två återkrav i frihetsinskränkingsärenden.

Det uppsatta målet för regleringen av skadeståndsanspråk uppnåddes i de flesta ärendena. Vid årsskiftet fanns endast 30 ärenden som var äldre än tolv månader.

Beträffande ärenden avseende ersättning vid frihetsinskränkning uppnåddes det uppsatta målet i så gott som samtliga ärenden. Endast 17 ärenden var vid årsskiftet äldre än fyra månader.

4.2 ERSÄTTNING TILL FRIHETSBERÖVADE M.M.

Anspråken på ersättning enligt frihetsberövandelagen utgjorde 24,0 procent av det totala antalet inkomna ärenden under året. Under 2016 avgjordes 1 874 ärenden. Ersättning beviljades helt eller delvis i 89,9 procent av fallen.

Totalt betalades under året 61 388 tkr inkl. ränta ut i ersättning enligt frihetsberövandelagen. Det har belastat anslaget 1:13 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m. Utbetalningar av belopp överstigande 100 tkr har skett i 90 ärenden under året. I 32 av dessa ärenden har ersättningen överstigit 200 tkr. Det högsta belopp som under året har beslutats i ett ärende är 760 tkr (dnr 3300-16-41).

Under 2016 har 2 183 tkr utbetalats som ersättning för ombudsarvoden vilket innebär en viss minskning jämfört med föregående år.

Justitiekanslern har, efter rekvisition, betalat ut 4 725 tkr till Polismyndigheten. Detta belopp avser ersättningar enligt 8 § frihetsberövandelagen, dvs. ersättning för person- och sakskador vid laglig våldsanvändning.

I tabellen nedan redovisas totala ersättningsbelopp m.m. för de tre senaste åren.

År	Under året avslutade ärenden	Antal ärenden där ersättning utbetalats	Utbetalt belopp tkr	Varav ombudskostnader tkr
2014	2 105	1 918	62 954	3 171
2015	2 426	2 201	85 945	2 864
2016	1 874	1 685	61 388	2 183

I ett ärende där sökanden stämt staten vid domstol har ersättning betalats ut med 99 tkr.

Ersättning avseende utgifter för livränta hänförliga till ett tidigare reglerat ärende har liksom tidigare år rekvirerats från Statens tjänstepensionsverk. Under 2016 har beloppet uppgått till 270 tkr.

4.3 ERSÄTTNING ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M.

Inledning

Utöver anspråk på ersättning vid frihetsinskränkning och rättegångar (se punkten 4.4 nedan) registrerades under året 1 403 anspråk grundade på främst skadeståndslagen, 36 anspråk grundade på personuppgiftslagen och 64 ärenden grundade på bl.a. polisdatalagen. Justitiekanslern har under året avgjort 953 sådana skadeståndsrenden. Ersättning beviljades i 20,3 procent av fallen.

Justitiekanslern har i dessa ärenden uppdragit åt någon annan myndighet att betala ut beslutad ersättning med sammanlagt ca 7 200 tkr exklusive ränta.

Vissa ytterligare ekonomiska uppgifter som hänför sig till rättegångar redovisas i avsnitt 7.

Några intressanta skadeståndsärenden

Beslut som Justitiekanslern bedömer vara av allmänt intresse publiceras på Justitiekanslerns webbplats. De skadeståndsbeslut som har publicerats under året har gällt bl.a. förverkande av egendom, behandling av personuppgifter och överträdelser av Europakonventionen.

I ett av förverkandefallen hade polis beslutat om förverkande av egendom som tillhörde ett dödsbo. Egendomen hade senare förstörts. Justitiekanslern konstaterade att polisen inte hade varit behörig att fatta beslut om förverkande och att dödsboet skulle ersättas (dnr 6696-15-40). I ett annat fall hade polis beslagtagit och direktförverkat en slangbetta och en s.k. soft air gun. Justitiekanslern bedömde att beslutet inte hade varit uppenbart oriktigt och att skadestånd inte skulle lämnas (dnr 6801-15-40). Justitiekanslern inledde däremot ett tillsynsärende om polisens rutiner vid direktförverkande, bl.a. avseende dokumentation och delgivning.

När det gäller behandling av personuppgifter hade polisen i ett fall registrerat uppgifter om en persons hälsa. Justitiekanslern bedömde att det inte hade varit absolut nödvändigt att behandla uppgifterna på den detaljnivå som skett. Viss ersättning skulle därför lämnas (dnr 3946-15-47). I ett annat fall hade en tingsrätt av misstag lämnat felaktiga uppgifter om förvaltarship för publicering i Post- och Inrikes Tidningar. Ersättning beviljades (dnr 3773-15-42). En annan bedömning gjordes när Kronofogdemyndigheten hade registrerat uppgifter om en skuld trots att den exekutionstitel som hade lämnats in inte kunde göras gällande mot den aktuella personen. Uppgifterna ansågs ha varit riktiga i lagstiftningens mening eftersom de trots allt avspeglade vad som hade hänt i Kronofogdemyndighetens ärende (dnr 5700-15-40).

De anspråk som har grundat sig på Europakonventionen har gällt bl.a. rätten till en rättvis rättegång. I ett fall hade den totala handläggningstiden i ett mål om skattetillägg uppgått till nio år. Justitiekanslern bedömde att rätten till en rättegång inom skälig tid hade åsidosatts och att ersättning därför skulle lämnas (dnr 8498-14-40). I ett annat ärende ansåg en person att bl.a. en förvaltningsrättsdom hade varit bristfälligt motiverad. Efter att ha tagit del av domen och andra handlingar bedömde Justitiekanslern att rätten till en rättvis rättegång inte hade åsidosatts (dnr 7712-15-40). Rätten till en rättvis rättegång ansågs inte heller ha åsidosatts i samband med en mordretegång där vissa vittnesförhör hade hållits via videolänk från en domstol i ett annat land (dnr 5024-16-40).

Rätten att inte bli lagförd eller straffad två gånger för samma brott (*ne bis in idem*) framgår bl.a. av Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll. Högsta domstolen och Högsta förvaltningsdomstolen har i flera domar från 2013 och framåt tagit ställning till möjligheterna att låta samma oriktiga uppgifter ligga till grund för både skattetillägg och straffansvar för skattebrott. Detta har i princip ansetts vara oförenligt med principen om *ne bis in idem*. Till följd av dessa domar har Justitiekanslern tagit emot ett stort antal ersättningsanspråk från personer som både påförts skattetillägg och dömts för skattebrott. År 2015 fattade Justitiekanslern flera

principbeslut som sedan kom att bilda utgångspunkt för den fortsatta bedömningen av dessa anspråk. Principbesluten rörde bl.a. ideellt skadestånd för överträdelse av Europakonventionens sjunde tilläggsprotokoll och möjligheterna att få ersättning enligt frihetsberövandelagen. Under 2016 har Justitiekanslern fattat beslut i ytterligare 100 ärenden av detta slag. Genom dessa beslut har Justitiekanslern beviljat ersättning med över 3 700 tkr totalt, till största del med stöd av frihetsberövandelagen.

Justitiekanslern har under hösten 2016 tagit emot 570 anspråk om skadestånd från personer som pendlar eller har pendlat över Öresund. Kraven grundar sig på att lagen (2015:1073) om särskilda åtgärder vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten i landet och förordningarna (2015:1074 och 2016:723) om vissa identitetskontroller vid allvarlig fara för den allmänna ordningen eller den inre säkerheten står i strid med EU-rätten, Europakonventionen och regeringsformen. Skadeståndskraven avser ersättning för kränkning och i många fall även ersättning för ekonomiska skador.

4.4 RÄTTEGÅNGAR

Inledning

37 ärenden har under året registrerats där stämning har utfärdats efter att enskilda väckt talan i mål angående skadestånd mot staten.

Under året har 33 ärenden avslutats där enskilda vid domstol har yrkat skadestånd av staten. Sju av dessa ärenden har hos Justitiekanslern avslutats genom att en annan myndighet har fått i uppdrag att föra statens talan. I övriga 26 ärenden har Justitiekanslern fört statens talan. I tre av de ärenden där Justitiekanslern fört statens talan har förlikning träffats, i ett ärende har käranden återkallat sin talan och i tre fall har skadestånd utdömts av domstolen. I de övriga 19 ärendena har käromålen lämnats utan bifall eller avvisats.

Under året har fem ärenden om ersättning enligt frihetsberövandelagen föranlett rättegång sedan sökanden inte godtagit Justitiekanslerns beslut. Fyra rättegångar gällande frihetsberövandelagen har avslutats 2016. I tre fall ogillades och i ett fall bifölls käromålet.

Staten har i dessa rättegångar företrätts av anställda hos Justitiekanslern.

Principiellt intressanta rättegångar

En bank ansökte 2014 om stämning mot staten vid Stockholms tingsrätt under åberopande av att staten brutit mot unionsrätten genom att belägga Posten AB:s samhällsomfattande tjänster med 25 procent mervärdesskatt. Staten begärde bl.a. att bankens talan skulle avvisas såvitt avser återbetalning av skatt på unionsrättslig grund med hänvisning till att allmän domstol inte är behörig att pröva talan i den delen. Stockholms tingsrätt lämnade statens avvisningsyrkande utan bifall och frågan om behörig domstol prövades sedan av Svea hovrätt. Efter att Svea hovrätt fastställde tingsrättens beslut överklagade Justitiekanslern beslutet till Högsta domstolen som har meddelat prövningstillstånd (dnr 5276-14-45).

Ett antal personer ansökte under 2015 om stämning mot staten vid Stockholms tingsrätt. De begärde skadestånd och anförde sammanfattningsvis att utformningen av lagen (2012:663) om ersättning på grund av övergrepp eller försummelser i samhällsvården av barn och unga i vissa fall (ersättningslagen) och Ersättningsnämndens tillämpning av lagen inneburit en överträdelse av deras rätt till domstolsprövning och effektivt rättsmedel enligt artiklarna 6 och 13 i Europakonventionen. Staten har motsatt sig bifall till deras talan. Under året har skriftväxlingen mellan parterna fortsatt och målen är nu klara för avgörande (dnr 3008-15-45 m.fl.).

I början av 2016 ansökte en person om stämning mot staten vid Göteborgs tingsrätt och begärde skadestånd på grund av att hans svenska medborgarskap under många år hade varit avregistrerat i strid med 2 kap. 7 § andra stycket regeringsformen (jfr rättsfallet NJA 2014 s. 323). Justitiekanslern hade tidigare beslutat om ersättning för ideell skada med 100 000 kr men kändanden ansåg att skadeståndet skulle vara betydligt högre. Staten motsatte sig detta. Tingsrätten biföll kändandens talan delvis och bestämde att ersättning för ideell skada skulle lämnas med ytterligare 50 000 kr. Som skäl angavs bl.a. att medborgarskapet hade varit avregistrerat under mycket lång tid. Staten har överklagat till Hovrätten för Västra Sverige, som har meddelat prövningstillstånd. En fråga i målet är hur man ska se på preskription när ett skadeståndsanspråk grundar sig på en överträdelse av regeringsformen (dnr 2335-16-45).

Ett bolag som var kund hos ett tryckeri har under 2015 ansökt om stämning mot staten vid Solna tingsrätt. Bolaget begärde skadestånd på den grunden att Skatteverket har gjort sig skyldig till fel eller försummelse vid myndighetsutövning genom att utan stöd i lag besluta att minska bolagets tidigare avdragna ingående mervärdesskatt med ett visst belopp som motsvarar vad Skatteverket har återbetalat till ett annat bolag som kändebolaget har köpt tryckeriprodukter av. Staten motsatte sig talan. Staten yrkade även att en del av käromålet skulle avvisas eftersom saken redan hade prövats i annan ordning. Tingsrätten biföll statens avvisningsyrkande. Hovrätten har beslutat att inte meddela prövningstillstånd. Handläggningen av målet fortsätter i tingsrätten i de delar som inte avvisats (dnr 6867-15-45).

Elva personer ansökte under 2015 om stämning mot staten vid Stockholms tingsrätt med anledning av att de har varit registrerade i den så kallade uppgiftssamlingen Kringresande. De yrkade att de skulle tillerkännas ersättning med 30 000 kr per person utöver tidigare beslutad ersättning. Tingsrätten meddelade dom i målet den 10 juni 2016 och biföll käromålen. Staten har överklagat tingsrättens dom och yrkat att käromålen ska ogillas. Hovrätten har meddelat prövningstillstånd i målet och huvudförhandling är planerad att hållas i slutet på mars 2017 (dnr 2271-15-45 m.fl.).

En person har ansökt om stämning mot staten och begärt ersättning med 130 000 kr avseende lidandeersättning för den tid då hen varit frihetsberövad. Staten har motsatt sig bifall till talan och gör gällande att ersättningen ska jämkas till noll kr eftersom käranden genom sitt eget beteende föranlett frihetsberövandet. Staten har lämnat in sitt svaromål och frågan ska nu prövas av Stockholms tingsrätt (dnr 7318-16-45).

En person som tidigare har fått 360 000 kr i lidandeersättning av Justitiekanslern har ansökt om stämning mot staten och begärt ytterligare lidandeersättning på grund av bl.a. publicitet och restriktioner. Staten har motsatt sig bifall till talan och gör gällande att käranden har kompensrats genom den ersättning som tidigare beslutats. Målet har prövats av Stockholms tingsrätt och Svea hovrätt som den 23 november 2016 ogillade kärandens talan. Domen är överklagad till Högsta domstolen (dnr 6342-15-45).

En person har ansökt om stämning mot staten och begärt att Stockholms tingsrätt ska fastställa att staten är ersättningskyldig för de skador han har lidit till följd av att han frihetsberövades i Sverige under nästan fem års tid. Personen dömdes till ett långt fängelsestraff i Kina. De sista åren verkställde han sitt straff i svenskt fängelse. Han menar att den svenska staten, genom att tillåta verkställighet av domen i Sverige trots att den var resultatet av en orättvis rättegång i Kina, har brutit mot Europakonventionen. Han menar också att han är oskyldigt dömd i Kina. Staten har motsatt sig bifall till hans talan. Huvudförhandling är planerad att hållas i augusti 2017 (dnr 2699-16-45).

En person har ansökt om stämning mot staten vid Stockholms tingsrätt och begärt ersättning av staten med anledning av att han varit frihetsberövad i tre år och fem månader. Justitiekanslern tillerkände personen viss ersättning för hans lidande med anledning av frihetsberövandet. Personen menar att ersättningen inte är skälig på grund av bl.a. publicitet och restriktioner. Han menar också att frihetsberövandet inneburit en överträdelse av Europakonventionen. Muntlig förberedelse är planerad att hållas i april 2017 (dnr 4774-16-45).

5 TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

5.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2016	11 (2015 – 38)
Inkomna ärenden 2016	263 (2015 – 342)
Antal ärenden att handlägga 2016	274 (2015 – 380)
Avgjorda ärenden 2016	259 (2015 – 369)
Balans till 2017	15 (varav nio avser rättegångar)
Inledda förundersökningar 2016	12 (2015 – 8)
Åtal väckta under 2016	5 (2015 – 4)

Av samtliga ärenden som kommit in under året har tryck- och yttrandefrihetsärendena utgjort 3,3 procent.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för myndighetens tryck- och yttrandefrihetsärenden:

- Beslut huruvida förundersökning ska inledas bör meddelas snarast och senast inom en månad från det att ärendet kom in till myndigheten, eller inom den kortare tid som krävs för att de frister som gäller för t.ex. preskription och beslag inte ska överskridas. Justitiekanslern ska ha ett fortsatt nära samarbete med de åklagare som verkställer inledda förundersökningar och bistår med att utföra åtalet i domstol. Justitiekanslern ska liksom tidigare biträda handläggande åklagare vid rättegång.

I likhet med tidigare år har en stor del av de inkomna anmälningarna avsett publiceringar som inte omfattas av grundlagsskydd. Det gäller bl.a. publiceringar på internet där webbplatsen inte omfattas av den s.k. databasregeln i 1 kap. 9 § yttrandefrihetsgrundlagen.

Justitiekanslern har under 2016 inlett förundersökning angående hets mot folkgrupp i fem ärenden. Avseende fyra av dessa har åtal väckts (dnr 1739-16-35, 1919-16-35, 1920-16-35 och 2497-16-35) och i ett fall har förundersökningen lagts ner. Förundersökning har också inletts i sju ärenden angående brott mot det s.k. efterforskningsförbudet (vissa av ärendena har avsett även brott mot det s.k. repressalieförbudet och ett har avsett även tjänstefel). I ett av dessa ärenden har åtal väckts (dnr 1133-16-35), medan fem av förundersökningarna har lagts ner och en är pågående. Justitiekanslern har under året inlett förundersökning även i ett ärende om brott mot tystnadsplikt. Den förundersökningen pågår fortfarande.

I så gott som samtliga fall har beslut i frågan om förundersökning ska inledas fattats inom en månad från att anmälan kom in till myndigheten.

5.2 RÄTTEGÅNGAR

Domar som vunnit laga kraft

Umeå tingsrätt meddelade den 1 oktober 2015 dom i ett mål angående tryckfrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende ett tryck på en t-tröja. Tingsrätten dömde

den tilltalade för gärningen, vilken bedömdes som ett ringa brott. Påföljden bestämdes till dagsböter. Domen överklagades av den tilltalade till Hovrätten för Övre Norrland som i ett avgörande den 24 augusti 2016 ändrade domen på så sätt att antalet dagsböter sattes ned. Hovrättens dom har vunnit laga kraft (dnr 4639-14-35).

Halmstads tingsrätt meddelade den 13 juni 2016 dom i ett mål angående brott mot efterforskningsförbudet. Åtalet avsåg att en person i egenskap av chef på en större myndighet kontaktat en journalist för att efterforska vem som lämnat uppgifter till tidningen. Tingsrätten dömde den tilltalade i enlighet med åtalet och bestämde påföljden till dagsböter. Domen har vunnit laga kraft (dnr 7077-15-35).

Stockholms tingsrätt ogillade i en dom den 31 augusti 2016 Justitiekanslerns åtal i ett mål om grovt förtal alternativt förtal. Målet avsåg yttranden på en webbplats med s.k. utgivningsbevis, och åtalet ogillades eftersom juryn i målet bedömde att yttrandena inte utgjorde brott. Domen har vunnit laga kraft (dnr 746-15-35).

Örebro tingsrätt meddelade den 2 december 2016 dom i ett mål angående yttrandefrihetsbrottet hets mot folkgrupp avseende innehållet i en artikel som hade publicerats på en webbplats. Tingsrätten dömde den tilltalade för den åtalade gärningen. Tingsrätten dömde dock inte ut någon ny påföljd, utan förordnade att en tidigare påföljd även skulle avse den aktuella brottsligheten. Domen överklagades inte och har vunnit laga kraft (dnr 2756-15-35).

Pågående mål

Helsingborgs tingsrätt meddelade den 15 januari 2016 dom i ett mål angående brott mot efterforskningsförbudet. Åtalet avsåg att en ledamot i kommunstyrelsen i en kommun i Skåne vid två tillfällen efterforskat vem som lämnat uppgifter till SVT/Sydnytt för offentliggörande. Tingsrätten dömde den tilltalade i enlighet med åtalet och bestämde påföljden till dagsböter. Den tilltalade överklagade domen. Hovrätten över Skåne och Blekinge meddelade den 24 oktober 2016 dom i målet och ändrade tingsrättens dom endast på så sätt att dagsbotens storlek sattes ned. Domen har överklagats till Högsta domstolen (dnr 9350-14-35 och 9351-14-35).

6 RÄTTSHJÄLP INKLUSIVE RÄTTEGÅNGAR

6.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2016	45	(2015 – 105)
Inkomna ärenden 2016	2 749	(2015 – 2 649)
Antal ärenden att handlägga 2016	2 794	(2015 – 2 754)
Avgjorda ärenden 2016	2 709	(2015 – 2 706)
Balans till 2017	85	(varav 15 rättegångar)

Av de under året inkomna ärendena har rättshjälpsärendena utgjort 34,7 procent.

Justitiekanslerns uppgifter inom detta verksamhetsområde regleras i 45 § rättshjälpslagen (1996:1619), 8 § lagen (1996:1620) om offentligt biträde samt i lagen (2005:73) om rätt för Justitiekanslern att överklaga vissa beslut.

I Domstolsverkets föreskrifter om rättshjälp (DVFS 2012:15) finns bestämmelser om när domstolar och vissa andra myndigheter ska underrätta Justitiekanslern om beslut angående rättshjälp m.m. Det rör sig bl.a. om vissa beslut där rättshjälp har beviljats, beslut om byte av rättshjälpsbiträde och beslut i första instans genom vilket bl.a. ett rättshjälpsbiträde eller en offentlig försvarare har erhållit en sammanlagd ersättning om minst 100 000 kr inklusive mervärdesskatt. Efter framställan av Justitiekanslern har beloppsgränsen för när underrättelse ska ske höjts till 150 000 kr från och med den 1 januari 2017.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättshjälpsärenden:

- Justitiekanslern ska verka för en enhetlig praxis. Justitiekanslern ska genom samverkan med Domstolsverket bidra till att sprida information till berörda myndigheter och domstolar om den underrättelseskyldighet som gäller för beslut som rör rättshjälp m.m. samt verka för att resultatet i överklagade ärenden ska bli bättre känt.

Under året har Justitiekanslern överklagat beslut angående rättshjälp m.m. i 45 ärenden. Överklagandena har avsett bl.a. frågan om rättshjälp ska beviljas, ersättningar till offentliga försvarare m.fl., s.k. förhandsbesked till långväga försvarare m.fl., frågan om byte av rättshjälpsbiträde och frågan om ersättningsgaranti ska beviljas.

Justitiekanslern har under 2016 förelagts att yttra sig till domstolar och Rättshjälpsnämnden i 119 ärenden.

7 ÖVRIGA RÄTTEGÅNGAR

7.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2016	1	(2015 – 2)
Inkomna ärenden 2016	1	(2015 – 1)
Antal ärenden att handlägga 2016	2	(2015 – 3)
Avgjorda ärenden 2016	1	(2015 – 2)
Balans till 2017	1	

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål för rättegångar:

- Justitiekanslerns insats som företrädare för staten i rättegång ska kännetecknas av högsta kvalitet i arbetet med förberedelse och utförande av talan. Justitiekanslern ska medverka till att föra målen framåt. Kvalitetssäkring ska ske genom att ytterligare någon handläggare eller en byråchef vid behov deltar i förberedelsen och vid rättegången. Externa ombud ska även fortsättningsvis anlitas endast i undantagsfall.

Rättegångar i ärenden angående skadestånd, tryck- och yttrandefrihet samt rätts hjälp redovisas under respektive avsnitt. I detta avsnitt redovisas övriga rättegångar som bl.a. avser avtalstvister och äganderättstvister.

7.2 MÅLET GIRJAS SAMEBY MOT STATEN

På talan av Girjas sameby har Gällivare tingsrätt genom dom den 3 februari 2016 fastställt bl.a. att samebyn i förhållande till staten ensam har rätt till småviltsjakt och fiske inom ett visst område. Staten har överklagat domen till Hovrätten för Övre Norrland. Statens inställning är att det är staten som äger marken och i den egenskapen har jakträtten och fiskerätten inom det aktuella området. Hovrätten meddelade den 3 juni 2016 prövningstillstånd i målet. Huvudförhandling är planerad till november 2017 (dnr 3360-09-5).

7.3 VISSA EKONOMISKA UPPGIFTER

Kostnaderna för staten i samband med rättegångar har under året uppgått till sammanlagt 1 669 tkr. Härav utgör kostnaderna för ombudsarvode i mål där Justitiekanslern har anlitat advokat 1 659 tkr.

Under 2016 har Justitiekanslern erhållit ersättning avseende rättegångskostnader från motparter med 598 tkr inklusive ränta.

8 ÖVRIGA ÄRENDESLAG

8.1 ALLMÄNNA UPPGIFTER

Ärenden i balans till 2016	44 (2015 – 34)
Inkomna ärenden 2016	379 (2015 – 422)
Antal ärenden att handlägga 2016	423 (2015 – 456)
Avgjorda ärenden 2016	348 (2015 – 412)
Balans till 2017	75

Av de under året inkomna ärendena har de som hör till Övriga ärendeslag utgjort 4,8 procent.

Siffrorna för 2015 överensstämmer inte med årsredovisningen för 2015 eftersom ytterligare en ärendegrupp av misstag inkluderades för det året.

Verksamhetsområdet Övriga ärendeslag innefattar ärenden som redovisas under ärendegrupperna Justitiekanslerns egen verksamhet, Integritet, Advokatärenden och Remisser.

I Justitiekanslerns verksamhetsplan anges följande specifika mål gällande advokatärenden respektive remisser:

- Justitiekanslern ska granska advokatsamfundets disciplinverksamhet genom att påkalla åtgärd eller överklaga beslut i de fall det från allmän synpunkt framstår som motiverat att ingripa.
- Justitiekanslerns remissvar ska bidra till att ny lagstiftning håller hög kvalitet. Remisser som behandlar Justitiekanslerns kärnområden ska prioriteras. Det gäller främst förslag som innefattar frågor om integritet, offentlighet och sekretess, tryck- och yttrandefrihet, skadeståndsrätt samt grundläggande fri- och rättigheter.

8.2 JUSTITIEKANSLERNS EGEN VERKSAMHET

Under ärendegruppen Justitiekanslerns egen verksamhet registreras ärenden som rör organisation, budget, personal, lokaler, utlämnande av allmänna handlingar, arkivfrågor och information. Totalt har 132 ärenden registrerats under 2016.

8.3 INTEGRITET

Justitiekanslerns uppgifter på detta verksamhetsområde regleras i kreditupplysningslagen (1973:1173), inkassolagen (1974:182) och lagen (1998:150) om allmän kameraövervakning. Under 2016 inkom 72 ärenden enligt de nämnda lagarna.

8.4 ADVOKATÄRENDEN

Justitiekanslerns uppgifter och befogenheter vad gäller tillsynen över advokatväsendet regleras i 8 kap. rättegångsbalken och i stadgarna för Sveriges advokatsamfund. Syftet med Justitiekanslerns verksamhet är primärt att bidra till ett gott förtroende för advokatväsendet. Tillsynen utövas genom bevakning av advokatsamfundets disciplinverksamhet.

Justitiekanslern har under året fått in och granskat beslut och i förekommande fall akter och andra handlingar från styrelsen, prövningsavdelningarna och disciplinnämnden i sådana ärenden där någon åtgärd mot en ledamot av samfundet har ifrågasatts. Några klagomål har också kommit in direkt till Justitiekanslern från enskilda. Justitiekanslern har inte påkallat åtgärd i något ärende under året.

8.5 REMISSER

Under året har 130 remisser kommit in och 121 remissyttranden avgetts. 27 remissärenden fanns i balans vid årets slut.

15 av remissyttrandena, vilka bedömts vara av särskilt intresse, har lagts ut på Justitiekanslerns hemsida under 2016:

- Remissyttrande över promemorian Konkurrensskadelag (Ds 2015:50), dnr 6733-15-80
- Remissyttrande över promemoria angående ändring i rennäringsförordningen (1993:384), dnr 7362-15-80
- Remissyttrande över utkastet till lagrådsremiss angående Begränsningar av möjligheten att få uppehållstillstånd i Sverige, dnr 1053-16-80
- Remissyttrande över betänkandet Ett utvidgat straffrättsligt skydd för transpersoner m.m. (SOU 2015:103), dnr 637-16-80
- Remissyttrande över betänkandet Ytterligare åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (SOU 2016:8), dnr 889-16-80
- Remissyttrande över betänkandet EU på hemmaplan (SOU 2016:10), dnr 1895-16-80
- Remissyttrande över Kommissionens förslag om revidering av förordningen om konsumentskyddssamarbete, dnr 3492-16-80
- Remissyttrande över betänkandet Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19), dnr 2429-16-80
- Remissyttrande över delbetänkandet Ett starkt straffrättsligt skydd mot köp av sexuell tjänst och utnyttjande av barn genom köp av sexuell handling, m.m. (SOU 2016:42), dnr 4213-16-80
- Remissyttrande över betänkandet Hur står det till med den personliga integriteten? (SOU 2016:41), dnr 4260-16-80
- Remissyttrande över betänkandet Färre i häkte och minskad isolering (SOU 2016:52), dnr 5390-16-80
- Remissyttrande över promemorian Behandling av personuppgifter inom NCT (Ds 2016:31), dnr 5296-16-80
- Remissyttrande över betänkandet Krafttag mot antiziganism (SOU 2016:44), dnr 5472-16-80
- Remissyttrande över promemorian Anmälningsskyldighet för Kriminalvården i vissa fall, dnr 5471-16-80
- Remissyttrande över betänkandet Snabbare omval och förstärkt skydd för valhemligheten (SOU 2016:71), dnr 6776-16-80

TABELL 1 utvisande balanserade, inkomna, avgjorda ärenden 2016					
GRUPPNR	Bal t 2016	Ink 2016	Ink 2015	Avgj 2016	Bal t 2017
TILLSYN	27	1 077	1 213	1 065	39
Anmälan från myndighet	0	1	0	1	0
Anmälan från enskild	16	495	574	486	25
Initiativärende	5	6	6	4	7
Ärendeförteckningar	0	217	212	216	1
Rättegångar	0	0	0	0	0
Ansvarsnämnd	0	35	37	35	0
Inspektion	1	4	5	4	1
Oklara yrkanden	5	319	379	319	5
YTTRANDEFRIHET	11	263	342	259	15
Tryckfrihet	4	133	163	134	3
Radio, TV och internet	1	123	172	121	3
Film och videogram	0	1	3	1	0
Ljudupptagningar	0	0	1	0	0
Radio- och TV-lagen	0	1	1	1	0
Rättegångar	6	5	2	2	9
SKADESTÅND	833	3 445	3 157	2 862	1 416
Skadeståndslagen	275	1 403	891	842	836
Frihetsberövandelagen	472	1 903	1 982	1 874	501
Personuppgiftslagen	24	36	64	46	14
Rättegångar	60	37	52	33	64
Återkrav frihetsinskränkn.	0	2	0	2	0
Säkerhetskontroll	2	64	168	65	1
ÖVRIGA RÄTTEG	1	1	1	1	1
INTEGRITET	2	72	120	74	0
Datalagen	0	1	1	1	0
Kreditupplysningslagen	0	9	6	9	0
Inkassolagen	0	54	72	54	0
Kameraövervakning	2	8	41	10	0
Rättegångar	0	0	0	0	0
ÖVRIGT	42	326	347	293	75
JK:s egen verksamhet	22	132	124	108	46
Advokatärenden	2	45	46	45	2
Remisser	18	130	131	121	27
Uppdrag fr. regeringen	0	1	1	1	0
Skrivelse t. regeringen	0	0	0	0	0
Rättegångar	0	18	45	18	0
RÄTTSHJÄLP	45	2 749	2 649	2 709	85
Rättshjälp underrättelser	4	2 586	2 516	2 583	7
Begäran om yttrande	29	119	99	85	63
Rättegångar	12	44	34	41	15
SUMMA	961	7 933	7 829	7 263	1 631

Avvikelsen mellan utgående balans 2015 och ingående balans 2016 följer av justeringar vid en slutlig avstämning.

TABELL 2 UTVISANDE UNDER VILKA ÅR TILL 2017 BALANSERADE ÄRENDEN INKOMMIT									
GRUPPNR	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Summa
TILLSYN	0	0	0	0	0	0	1	38	39
Anmälan från myndighet									0
Anmälan från enskild								25	25
Initiativärende							1	6	7
Ärendeförteckningar								1	1
Rättegångar									0
Ansvarsnämnd									0
Inspektion								1	1
Oklara yrkanden								5	5
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET	0	0	0	0	0	2	2	11	15
Tryckfrihet								3	3
Radio, TV och internet								3	3
Film och videogram									0
Ljudupptagningar									0
Radio och TV-lagen									0
Rättegångar						2	2	5	9
SKADESTÅND	0	0	1	2	1	5	60	1 347	1 416
Skadeståndslagen							30	806	836
Frihetsberövandelagen								501	501
Personuppgiftslagen								14	14
Rättegångar			1	2	1	5	30	25	64
Återkrav frihetsinskränkning									0
Säkerhetskontroll								1	1
ÖVRIGA RÄTTEG	1	0	0	0	0	0	0	0	1
INTEGRITET	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Datalagen									0
Kreditupplysningslagen									0
Inkassolagen									0
Kameraövervakning									0
Rättegångar									0
ÖVRIGT	0	0	0	0	0	2	6	67	75
JK:s egen verksamhet						2	6	38	46
Advokatärenden								2	2
Remisser								27	27
Uppdrag fr. regeringen									0
Skrivelse t. regeringen									0
Rättegångar									0
RÄTTSHJÄLP	0	0	0	0	0	0	4	81	85
Rättshjälp underrättelser								7	7
Begäran om yttrande							3	60	63
Rättegångar							1	14	15
SUMMA	1	0	1	2	1	9	73	1 546	1 631

TABELL 3 VISAR JUSTITIEKANSLERNS UPPFYLLELSE AV VERKSAMHETSMÅLEN PER DEN 31 DECEMBER 2016 ENLIGT MYNDIGHETENS VERKSAMHETSPLAN FÖR 2016			
ÄRENDEKATEGORI	MÅL	ANTAL ÄRENDEN DÄR MÅLET EJ UPPFYLLS	ANTAL AVSLUTADE ÄRENDEN TOTALT UNDER 2016
TILLSYN			
ENKLA	AVSLUTAS INOM 1 MÅN	2	791
REMITTERING ELLER UTREDNING KRÄVS	AVSLUTAS INOM 10 MÅN	1	19
ÄRENDEFÖRTECKNINGAR	AVSLUTAS SENAST 30 JUNI	0	201
INSPEKTIONSÄRENDEN	AVSLUTAS INOM SEX VECKOR EFTER INSPEKTIONEN	1	4
TRYCK- OCH YTTRANDEFRIHET			
	BESLUT FATTAS INOM 1 MÅN	0	257
SKADESTÅND			
ANSPRÅK ENLIGT SKADESTÅNDSLAGEN M.M. (GRUPPNR 40/42/44/47)	AVSLUTAS INOM 12 MÅN	30	953
ANSPRÅK ENLIGT FRIHETSBERÖVANDELAGEN (GRUPPNR 41)	AVSLUTAS INOM 4 MÅN	17	1 874

Finansiella dokument

Justitiekanslerns årsredovisning

2016

Resultaträkning
Balansräkning
Anslagsredovisning
Tilläggsupplysningar och Noter
Sammanställning över väsentliga uppgifter

RESULTATRÄKNING

(tkr)	Not	2016	2015
Verksamhetens intäkter			
Intäkter av anslag	1	42 402	44 396
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2	13	24
Intäkter av bidrag		150	150
Finansiella intäkter	3	14	8
Summa		42 580	44 579
Verksamhetens kostnader			
Kostnader för personal	4	-30 167	-30 534
Kostnader för lokaler		-6 067	-6 061
Övriga driftkostnader	5	-5 078	-6 757
Finansiella kostnader	6	-3	0
Avskrivningar och nedskrivningar		-1 265	-1 227
Summa		-42 580	-44 579
Verksamhetsutfall		0	0
Transfereringar			
Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag		61 485	86 492
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	7	855	284
Finansiella intäkter	8	67	29
Lämnade bidrag	9	-62 083	-86 752
Saldo		324	52
Årets kapitalförändring	10	324	52

BALANSRÄKNING

(tkr)	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella anläggningstillgångar			
Balanserade utgifter för utveckling	11	141	205
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar	12	22	0
Summa		163	205
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	13	877	1 267
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	14	1 848	1 685
Summa		2 725	2 952
Kortfristiga fordringar			
Fordringar hos andra myndigheter	15	228	199
Övriga kortfristiga fordringar	16	622	298
Summa		850	497
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	17	1 765	1 738
Övriga upplupna intäkter	18	3	3
Summa		1 769	1 741
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	19	2 105	2 440
Summa		2 105	2 440
SUMMA TILLGÅNGAR		7 611	7 835
KAPITAL OCH SKULDER			
Myndighetskapital			
Balanserad kapitalförändring	20	298	246
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	10	324	52
Summa		622	298
Avsättningar			
Övriga avsättningar	21	55	135
Summa		55	135
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	22	2 734	3 324
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	23	1 006	966
Leverantörsskulder		577	274
Övriga kortfristiga skulder	24	631	1 034
Summa		4 948	5 598
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	25	1 987	1 805
Summa		1 987	1 805
SUMMA KAPITAL OCH SKULDER		7 611	7 835

Justitekanslern
 Årsredovisning 2016-12-31

ANSLAGSREDOVISNING

Redovisning mot anslag

Anslag (tkr)	Ing. över- förings- belopp	Årets till- delning enl. regl. brev	Totalt disponi- belt belopp	Utgifter	Utgående över- förings- belopp	
Not						
Uo 01 6:2 Ramanslag ap.1 Justitekanslern	26	56	40 505	40 561	-40 768	-207
Uo 04 1:13 Ramanslag ap. 1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.	27	-7 982	82 981	74 999	-63 154	11 845
Summa	-7 926	123 486	115 560	-103 922	11 638	

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR OCH NOTER

Alla belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) om inget annat anges. Till följd av detta kan summeringsdifferenser förekomma.

TILLÄGGSUPPLYSNINGAR

Redovisningsprinciper

Tillämpade redovisningsprinciper

Justitekanslerns bokföring följer god redovisningssed och förordningen (2000:606) om myndigheters bokföring samt Ekonomistyrningsverket (ESV):s föreskrifter och allmänna råd till denna. Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt ESV:s föreskrifter och allmänna råd till denna.

I enlighet med ESV:s föreskrifter till 10 § FBF (Förordning om myndigheters bokföring) tillämpar myndigheten brytdagen den 5 januari. Efter brytdagen har fakturor överstigande 15 tkr bokförts som periodavgränsningsposter.

Kostnadsrästmässig anslagsavräkning

Semesterdagar som intjänats före år 2009 avräknas fr.o.m. år 2009 mot anslaget först vid uttaget enligt undantagsbestämmelsen. Utgående balans år 2015, 177 tkr, har år 2016 minskat med 35 tkr.

Avvikelser från ekonomiadministrativa regler

Justitekanslern är undantagen från kravet i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. I årsredovisningen ska dock översiktligt anges hur verksamheten bedrivits.

Värderingsprinciper

Anläggningstillgångar

Som anläggningstillgångar redovisas egenutvecklade dataprogram, förvärvade licenser och rättigheter samt maskiner och inventarier som har ett anskaffningsvärde om minst ett halvt prisbasbelopp och en beräknad ekonomisk livslängd som uppgår till lägst tre år.

Om den ekonomiska livslängden understiger tre år får anskaffningen ändå klassas som en anläggningstillgång om kostnadsfördelningen över tid annars skulle påverkas väsentligt.

Beloppsgränsen för förbättringsutgifter på annans fastighet är 75 tkr. Avskrivningstiden för förbättringsutgifter på annans fastighet uppgår till 10 år, dock längst den återstående hyresperioden.

Avskrivning sker enligt linjär avskrivningsmetod och avskrivningen under anskaffningsåret sker från den månad tillgången tas i bruk.

Tillämpade avskrivningstider

3 år	Egenutvecklade dataprogram, licenser, rättigheter Datorer och kringutrustning Maskiner och tekniska anläggningar
5 år	Inredningsinventarier Övriga kontorsmaskiner

Omsättningstillgångar

Fordringar har tagits upp till det belopp som de efter individuell prövning beräknas bli betalda.

Skulder

Skulderna har tagits upp till nominellt belopp.

Ersättningar och andra förmåner

Ledande befattningshavare / styrelseuppdrag

	Lön
Justitiekansler Anna Skarhed	1 361

Inga förmåner

Anställdas sjukfrånvaro

Uppgifter om sjukfrånvaro, se avsnitt 2.1 i resultatredovisningen.

Noter (tkr) Resultaträkning

		2016	2015
Not 1	Intäkter av anslag		
	Intäkter av anslag	42 402	44 396
	Summa	42 402	44 396
<p>Summa "Intäkter av anslag" (42 402 tkr) och "Erhållna medel från statsbudgeten" (61 485 tkr) skiljer sig från summa "Utgifter" (103 922 tkr) på anslagen. Skillnaden (35 tkr) beror på minskning av semesterlöneskuld som intjänats före år 2009. Denna post har belastat anslaget/anslagen, men inte bokförts som kostnad i resultaträkningen.</p>			
Not 2	Intäkter av avgifter och andra ersättningar		
	Intäkter av offentligrättsliga avgifter, kopior	13	24
	Summa	13	24
Not 3	Finansiella intäkter		
	Ränta på lån hos Riksgäldskontoret	14	5
	Övriga ränteintäkter	1	3
	Summa	14	8
<p>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.</p>			
Not 4	Kostnader för personal		
	Lönekostnader (exkl arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal)	18 464	19 037
	<i>Varav lönekostnader ej anställd personal</i>	90	92
	Sociala avgifter	11 073	10 816
	Övriga kostnader för personal	630	681
	Summa	30 167	30 534
Not 5	Övriga driftkostnader		
	Reparationer och underhåll	59	39
	Resor, representation, information	245	251
	Köp av varor	506	586
	Kostnader för advokater i samband med rättegångar	1 659	3 311
	Köp av tjänster	2 609	2 570
	Summa	5 078	6 757
<p>Noten har fördelats om från 2015</p>			
Not 6	Finansiella kostnader		
	Övriga finansiella kostnader	3	0
	Summa	3	0
<p>Räntesatsen för ränte- och avistakonton hos Riksgälden har sedan 2015-02-18 varit negativ.</p>			
Not 7	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag		
	Ersättning från motpart för statens rättegångskostnader	531	232
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	324	52
	Summa	855	284

Resultaträkning

		2016	2015
Not 8	Finansiella intäkter		
	Ränta på ersättning från motpart för statens rättegångskostnader	67	29
	Summa	67	29
Not 9	Lämnade bidrag		
	Ersättning för frihetsinskränkning m.m.	62 083	86 752
	Summa	62 083	86 752
Not 10	Årets kapitalförändring		
	Värdereglering regressfordringar	324	52
	Summa	324	52

Balansräkning

		2016-12-31	2015-12-31
Not 11	Balanserade utgifter för utveckling		
	Ingående anskaffningsvärde	205	0
	Årets anskaffningar	0	205
	Summa anskaffningsvärde	205	205
	Årets avskrivningar	-64	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-64	0
	Utgående bokfört värde	141	205
Not 12	Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
	Ingående anskaffningsvärde	412	412
	Årets anskaffningar	25	0
	Summa anskaffningsvärde	437	412
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-412	-412
	Årets avskrivningar	-3	0
	Summa ackumulerade avskrivningar	-415	-412
	Utgående bokfört värde	22	0
Not 13	Förbättringsutgifter på annans fastighet		
	Ingående anskaffningsvärde	2 914	2 764
	Årets anskaffningar	60	150
	Summa anskaffningsvärde	2 974	2 914
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 647	-1 227
	Årets avskrivningar	-450	-420
	Summa ackumulerade avskrivningar	-2 098	-1 647
	Utgående bokfört värde	877	1 267

Balansräkning

		2016-12-31	2015-12-31
Not 14	Maskiner, inventarier, installationer m.m.		
	Ingående anskaffningsvärde	5 954	5 545
	Årets anskaffningar	910	409
	Summa anskaffningsvärde	6 864	5 954
	Ingående ackumulerade avskrivningar	-4 268	-3 462
	Årets avskrivningar	-747	-806
	Summa ackumulerade avskrivningar	-5 016	-4 268
	Utgående bokfört värde	1 848	1 686
Not 15	Fordringar hos andra myndigheter		
	Fordran ingående mervärdesskatt	228	199
	Summa	228	199
Not 16	Övriga kortfristiga fordringar		
	Värdereglering osäkra fordringar	622	298
	Summa	622	298
	Fordran på rättegångskostnader uppgår till 1 229 tkr varav 607 tkr bedöms som osäkra.		
Not 17	Förutbetalda kostnader		
	Förutbetalda hyreskostnader	1 399	1 389
	Övriga förutbetalda kostnader	366	349
	Summa	1 765	1 738
Not 18	Övriga upplupna intäkter		
	Upplupna räntor inomstatliga	3	3
	Summa	3	3
Not 19	Avräkning med statsverket		
	Anslag i icke räntebärande flöde		
	Ingående balans	2 462	2 810
	Redovisat mot anslag	103 922	130 922
	Medel hänförliga till transfereringar m.m. som betalats till icke räntebärande flöde	-104 193	-131 270
	Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	2 191	2 462
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag		
	Ingående balans	177	211
	Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	-35	-34
	Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	142	177
	Övriga fordringar/skulder på statens centralkonto		
	Ingående balans	-199	-442
	Inbetalningar i icke räntebärande flöde	3 335	6 396
	Utbetalningar i icke räntebärande flöde	-107 558	-137 423
	Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar	104 193	131 270
	Övriga skulder på statens centralkonto	-228	-199
	Summa Avräkning med statsverket	2 105	2 440

Balansräkning

2016-12-31 2015-12-31

Not 20 Myndighetskapital

Specifikation förändring av myndighetskapitalet

	Balanserad kapitalförändring, ansl verksamhet	Kapitalförändring enl resultaträkningen	Summa
Utgående balans 2015	246	52	298
Rättelser	0	0	0
Ingående balans 2016	246	52	298
Föregående års kapitalförändring	52	-52	0
Årets kapitalförändring		324	324
Summa årets förändring	52	272	324
Utgående balans 2016	298	324	622

Not 21 Övriga avsättningar

Avsättning för lokalt omställningsarbete

Ingående balans	135	77	
Årets förändring	-80	58	
Utgående balans	55	135	

Det avsatta beloppet beräknas inte till någon del nyttjas under 2017.

Not 22 Lån i Riksgäldskontoret

Avser lån för investeringar i anläggningstillgångar.

Ingående balans	3 324	3 000
Under året nyupptagna lån	1 221	382
Årets amorteringar	-1 811	-58
Utgående balans	2 734	3 324

Beviljad låneram enligt regleringsbrev	5 000	5 000
--	-------	-------

Not 23 Kortfristiga skulder till andra myndigheter

Arbetsgivaravgifter	474	461
Leverantörsskulder andra myndigheter	532	506
Summa	1 006	966

Not 24 Övriga kortfristiga skulder

Personalens källskatt	570	608
Övrigt	61	426
Summa	631	1 034

Not 25 Upplupna kostnader

Upplupna semesterlöner inklusive sociala avgifter	1 769	1 596
Övriga upplupna kostnader	218	208
Summa	1 987	1 805

Anslagsredovisning

Not 26 Uo 01 6:2 ap. 1 Justitiekanslern

Justitiekanslern får disponera hela det ingående överföringsbeloppet då detta understiger 3% av föregående års tilldelning 39 923 tkr enligt regleringsbrevet.

Beviljad anslagskredit 1 215 tkr

Anslaget är icke räntebärande.

Not 27 Uo 04 1:13 ap. 1 Kostnader för vissa skaderegleringar m.m.

Enligt regeringsbeslutet 2016-12-14 (Ju2016/08462/LP) har Justitiekanslern tilldelats ytterligare 43 000 tkr.

Enligt regeringsbeslutet 2016-09-01 (Ju2016/06092/Å) har Justitiekanslern ett medgivet överskridande av anslaget på 12 000 tkr. Överskridandet har inte utnyttjats.

Beviljad anslagskredit 3 998 tkr

Anslaget är icke räntebärande.

	2016	2015
Ersättning till frihetsberövade m.m.		
1. Ersättning för frihetsinskränkning	59 205	83 081
2. Frihetsinskränkning, ombudskostnader	2 183	2 864
3. Frihetsinskränkning, kostnad i samband med rättegång	99	249
4. Frihetsinskränkning, livränta efter rekvisition från SPV	270	244
Skadestånd m.m. i andra fall		
1. Skadestånd m.m. i övriga ärenden	276	283
2. Ombudskostnader i övriga ärenden	49	31
3. Kostnader i samband med statens rättegångar	1 669	3 428
4. Kostnader i samband med rättegång inför internationell domstol m.m.	0	0
5. Kostnad för förundersökning i brottmål	0	0
Rättegångskostnader, ersättning från motpart	-598	-261
	63 154	89 920

SAMMANSTÄLLNING ÖVER VÄSENTLIGA UPPGIFTER

(tkr)	2016	2015	2014	2013	2012
Låneram Riksgäldskontoret					
Beviljad	5 000	5 000	4 300	3 000	4 000
Utnyttjad	2 734	3 324	3 000	1 598	1 763
Kontokrediter Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Räntekonto Riksgäldskontoret (ej tillämpligt)					
Avgiftsintäkter					
<i>Avgiftsintäkter som disponeras</i>					
Avgiftsintäkter	13	24	13	9	13
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 01 6:2 ap. 1 JK	1 215	1 198	1 190	1 099	1 035
Utnyttjad	207	0	0	0	0
Anslagskredit					
Beviljad kredit anslag 04 1:13 ap. 1	3 998	7 982	1 204	1 205	4 216
Utnyttjad	0	7 982	262	0	4 216
Anslag					
<i>Ramanslag</i>					
Anslagssparande anslag 01 6:2 ap.1 JK	0	56	1 135	1 848	1 682
Anslagssparande anslag 04 1:13 ap. 1	11 845	0	0	1 693	0
Bemyndiganden (ej tillämpligt)					
Personal					
Antalet årsarbetskrafter (st)	31	33	32	31	28
Medelantalet anställda (st)*	37	37	33	32	29
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 333	1 314	1 287	1 175	1 155
Kapitalförändring**					
Årets	324	52	166	0	-8
Balanserad	298	246	80	80	88

* I beräkningen av medelantalet anställda 2014 - 2016 är inte eventuellt tjänstledig personal frånräknad.

Jag/Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Ort och datum

Stockholm den 20 februari 2017
Anna Skarhed

Anna Skarhed
Justitiekansler